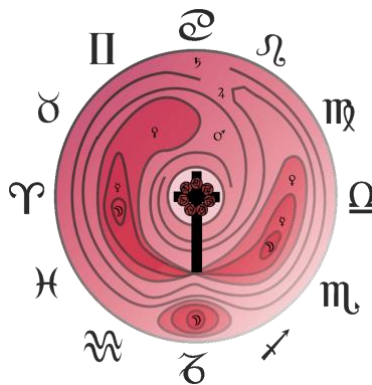

Dit artikel heeft gestaan in het tijdschrift de Verwachting nr.117
December 2025

Sergej O. Prokofieff en de twaalf heilige nachten

Alieda Schwaiger-Dijkstra

Voor het eerst hoorde ik van de heilige nachten in 1977 toen ik, 21 jaar oud een baan kreeg op de Vrijeschool in Groningen. Ze werden beschouwd als een stille heilige tijd van twaalf nachten tussen de twee winterfeesten, kerst en drie koningen (25 december en 6 januari), waarin je je innerlijk sterken en voorbereiden kon voor het komende (school) jaar.

Pas later leerde ik door de lezingen en boeken van Hans Stolp de diepere esoterische achtergronden kennen en dat het eigenlijk om twee geboortefeesten gaat. Op 25 december vieren we de geboorte van de mens Jezus en op 6 januari bij de doop in de Jordaan, de geboorte van Christus in de mens Jezus.

Het innerlijk beleven van deze nachten begon echter pas in 2018 toen ik het boek: Die zwölf heiligen Nächte und die geistigen Hierarchiën in handen kreeg. Het is geschreven door Sergej O. Prokofieff (1954-2014)¹schrijver van vele boeken over het esoterisch Christendom en vooraanstaand leerling van Rudolf Steiner. Afgelopen september kreeg ik het verassende bericht dat de Nederlandse uitgave van dit boek in herdruk is gegaan. Daarom wil ik dit bijzondere boek graag aan jullie voorstellen en mijn enthousiasme erover delen.

Sergej Prokofieff beschrijft deze heilige nachten als een machtige kosmische ladder van twaalf treden, bestaande uit de sferen van de dierenriem. Trede voor trede (nacht voor nacht) gaan (reizen) we in deze tijd langs de wezens die onze aarde besturen – de engelen-hierarchiën – tot aan de hoogste kosmische geestelijkheid. De verschillende sterrensferen wijzen ons de weg om van een lager menszijn uit te groeien naar een hoger menszijn, van een aarde mens naar een geestelijk mens (christusmens). De 12 nachten van 25 december t/m 6 januari, helpen ons de sluier tussen ons lagere menszijn en ons hogere-zelf te openen om geleidelijk bewust te worden, wie wij in werkelijkheid zijn en waar we vandaan komen.

Hoe dit boek is ontstaan

Uit het leven van Sergej Prokofieff ¹ blijkt dat hij zich in 1976 ten tijde van grote onderdrukking in het Rusland van toen (en nu nog), aansloot bij een groep geestverwanten. Deze kwamen al sinds 1970 in het geheim, in het centrum van Moskou bij elkaar, om de heilige nachten te vieren.

Initiatiefneemsters waren twee in Oostenrijk geboren vrouwen, Annie Jahn en Karla Kiniger. De ene kwam speciaal daarvoor uit Dornach en de andere reisde vanuit Edinburgh naar Rusland om met een groep Russische- en Georgische vrienden gezamenlijk de weg door de twaalf heilige nachten te gaan. Dit jaar zou het inmiddels het 55e jaar zijn dat deze vieringen in Moskou plaatsvinden. We weten niet of dit nog mogelijk is of was.

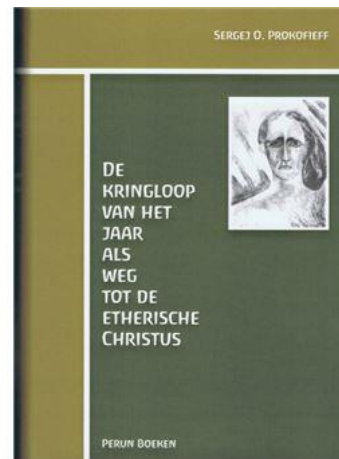
Voor Sergej Prokofieff hebben deze vieringen tot een zielsverdieping van de geesteswetenschappelijk kennis van Rudolf Steiner, die al vanaf zijn vroege jeugd zijn leermeester was, geleidt. En kon hij bij het schrijven van dit bijzondere boek zijn diepe verlangen naar Christus tot uitdrukking brengen waarmee hij de mensen inspireert deze innerlijke weg door de heilige nachten te gaan.

Het feest der herinnering

In het boek; De twaalf heilige nachten en de geestelijke hiërarchieën, is voor elke nacht een beschrijving van de twaalf sterrensferen van de dierenriem te vinden. Trapsgewijs doorleven we langs deze kosmische ladder onze ontstaansgeschiedenis waardoor herinneringen uit ons oer-verleden worden gewekt. De twaalf heilige nachten worden daarom ook wel het feest der herinnering genoemd.

Het belang van dit geestelijk-herinneren vinden we terug in de grondsteenspreuk. Deze heeft Rudolf Steiner in 1923, tijdens de kerstconferentie op 25 december in de harten van de mensen gelegd en begint met de oproep tot geest-herinneren. ³ Ook de beginwoorden van het Johannes-evangelie heeft Rudolf Steiner in een meditatieve vorm weergegeven om ons te helpen bij het verlevendigen van ons herinneringsvermogen. ⁴

‘In het oerbegin is de herinnering
 En de herinnering leeft voort,
 En de herinnering is leven,
 En dit leven is het Ik van de mens,
 Dat in de mens zelf stroomt.
 Niet hij alleen, Christus in hem.
 Als hij zich het goddelijk leven herinnert,
 Is Christus in zijn herinnering
 En als stralend herinneringsleven
 Zal Christus licht brengen
 In iedere ons omringende duisternis’.

De vier adventsweken als voorbereidingstijd

Sergej Prokofieff beschrijft ² hoe we tijdens de vier adventsweken ons kunnen richten op het vervolmaken/verbeteren van onze deugden/karaktereigenschappen als voorbereiding op de heilige nachten. Dit kunnen we doen door bewust onze aandacht te richten op het zuiveren van ons denken, voelen en willen (onze zieleninstrumenten). Zuivering wakkert ons innerlijke licht aan waarmee we onze medemens kunnen verwarmen en we de belichaming van het hemelse oerbeeld (de nathanische-ziel met een paradijselijk etherlichaam), de geboorte van Jezus op aarde op waardige wijze kunnen vieren.

De 1^e advent week staat in het teken van rechtvaardigheid/ons geweten.

- Rechtvaardig worden we als we in conflictsituaties bewust leren kijken naar ons eigen aandeel hierin; dus eerst kijken naar wat je zelf hiertoe hebt bijgedragen. Zo kun je het voorbije jaar door je heen laten gaan om daar waar nodig je denkbeelden te zuiveren. En kan boosheid van toen zich alsnog transformeren in milde rechtvaardigheid.

De 2^e advent week staat in het teken van evenwichtigheid/maathouden.

- Evenwicht vinden we door het houden van maat. Niet te veel niet te weinig. Ons bezinnen op wat goed voor ons en voor de ander is en wat niet. Terugkijken op het voorbije jaar en je bezinnen op het maathouden en waar de moeilijkheden liggen om ze je bewust te maken. Bewustzijn is de eerste stap om mateloosheid los te kunnen laten. Ook het midden vinden tussen “himmelhoch jauchzend und zum Tode betrübt”, hoort hierbij. Door het beoefenen van onbevangenheid en hoopvol optimisme ten aanzien van de mensen en de wereld om je heen ontwikkel je gelatenheid (het juiste midden) om stevig in het leven te kunnen staan.

De 3^e advent week staat in het teken van moed en tegenwoordigheid van geest.

- Met moed objectief/onbevangen naar je eigen onvolkomenheden durven kijken, dus zonder ze af te keuren of te betreuren. Alleen dan kunnen ze loslaten en plaatsmaken voor een hogere ontwikkeling. Tegenwoordigheid van geest betekent dat je bewust aanwezig bent en dat je weet wat er in je omgaat. Beseffen dat in alles – in jou en in de wereld om je heen – de geest werkzaam is.

De 4^e advent week staat in het teken van wijsheid.

- Wijsheid is werken aan jezelf. Wijsheid is aandacht geven aan wat vruchtbaar is in de ander. Wijsheid maakt ons deemoedig en onbevooroordeeld. Als je leest in de evangeliën over het leven van Jezus dan weet en voel je dat hij de belichaming van wijsheid was. En dat we met het geboortefeest van Jezus de geboorte van wijsheid op aarde vieren.

Swetizchoweli Kathedrale in Mtskheta, Georgië

De heilige nachten

De eerste heilige nacht begint in de nacht van 24 op 25 december met de geboorte van Jezus. In deze nacht ontvangen we de impuls van loutering(*kerstening*)/wijsheid. In elke daaropvolgende nacht betreden we een nieuwe sfeer, een weg die ons naar onze goddelijk/geestelijke oorsprong leidt en ons tegelijkertijd ontvankelijker maakt voor het ontvangen van de liefdesimpuls, de geboorte van Christus in ons. Want, zoals Sergej Prokofieff beschrijft, mogen we de wijsheid die zich in ons ontvouwt beschouwen als het lichaam waarin de Christusliefde geboren kan worden.

Dit is het 7e jaar (2025-2026) dat mijn man Roland en ik innerlijk verbonden met de beschrijving van de 12 sferen van de dierenriem – van het teken vissen tot aan het teken ram (het lam van God) – de heilige nachten doorleven. En we voelen dat de verbinding met deze sferen – één voor elk van de 12 nachten – met uitleg van Sergej Prokofieff niet meer uit ons leven is weg te denken.

Het is een bijzonder boek en we hebben ervaren dat je bij het lezen ervan niet moet verwachten dat je alles meteen begrijpt, laat staan onthouden kunt. Maar langzaam begonnen we door de jaren heen meer gevoel te krijgen voor de taal die de sterren (de engelen-hierarchiën) tot ons mensen spreken! Met zijn boek opende Sergej Prokofieff ons hart voor de wonderen die in de grote ontwikkelingsmogelijkheden van de mensheid te vinden zijn. Een geestelijke weg waar we allemaal bewust of onbewust naar verlangen.

Voetnoten

- ¹ Het levenswerk van Sergej o. Prokofieff Verwachting 107
of onder artikelen op onze site:
Leven met het esoterisch christendom: www.levenmetnatuurwezens.net
- ² Sergej O. Prokofieff: Die Bedeutung der zwölf heiligen Nächte.
Nachrichtenblatt für Mitglieder 15-12-2006 en 05-01- 2007
- ³ Bernard Lievegoed: Bezinning op de grondsteen, uitgeverij Nearchus
- ⁴ Sergej O. Prokofieff: De kringloop van het jaar als weg tot de etherische Christus bldz.118

Kleine tip voor mensen die het boek willen aanschaffen.

Handig is om de indeling van de twaalf nachten met de juiste datum in het boek aan te tekenen. Wij hebben in de ochtend de tekst gelezen van het dierenriem teken wat bij de aankomende heilige nacht hoort en deze door de dag heen op ons in laten werken. Het kan ook een detail zijn wat je aanspreekt waar je je gedachten over laat gaan. Het is een ware ontdekkingsreis waarbij je elk jaar weer nieuwe inzichten krijgt.

**(Zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs is het niet toegestaan teksten of foto's voor andere doeleinden te gebruiken.)*